

Профили на петима китайски композитори

Лиу Синг Шенг

Тан Дун, американец от китайски произход, е международно известен китайски композитор, обществен деец и диригент.¹ Той отдавна е активен на международната музикална сцена и е известен като "Марко Поло" на Изтока. Завършва Централната музикална консерватория в Пекин, където учи композиция при професорите Zhao Xingdao и Li Yinghai и дирижиране при професор Li Hua. След дипломирането си получава стипендия от Колумбийския университет в Ню Йорк, за да учи в Съединените щати и да следва докторска степен при известния китайски композитор професор Джоу Уенджонг (1923~), аржентинския композитор професор Марио Давидовски (1934~) и други, между които и известният американски композитор на експериментална музика Джон Милтън Кейдж (1912~1992), който има съществено влияние върху бъдещото му музикално творчество и концепции. Той е бил почетен председател на Китайския консултативен комитет на Карнеги хол в Съединените щати, творчески директор на оркестъра на Филаделфия,

¹ Издателство „Народна музика“: <https://jx100.rymusic.art › bnhg>

композитор и диригент в резиденцията на Шотландския симфоничен оркестър на Би Би Си в Обединеното кралство, директор на Фестивала за модерно изкуство в Барбикан център в Лондон, директор на музикалния фестивал Tango Wu De Modern в Съединените щати и пожизнен почетен диригент на Холандския симфоничен оркестър.

Творбите на Тан Дун са били признавани и оценявани отново и отново в различни конкурси по света и са спечелили почти всички световни награди за изкуство, включително Оскар, Грами, наградата Гервенмайер и наградата Бах. През 2001 г. Тан Дун печели наградата за "Най-добра оригинална музика" измежду творби на Академията и "Музикалната награда Антония Шиф" измежду 53 филма от Британската академия за оригиналния саундтрак на филма "Crouching Tiger, Hidden Dragon". През 2011 г. Тан Дун бе удостоен с наградата Бах, най-високото отличие на Германия за изключителни съвременни композитори. През 2012 г. получава "Музикална награда Шостакович". Музиката на Тан Дун надхвърля границите на епоха, регион и дори култура, интегрирайки и реорганизирайки класическо и модерно, източно и западно по свой оригинален начин. От неговите музикални произведения можем да усетим силната културна атмосфера на Хунан и Чу. Неговите творения са дълбоко

повлияни от древните китайски естетически принципи, включително „бездействието“ на Лао Дзъ и „непредубедеността“ на Джуандзъ.²

Той използва голям брой фолклорни песни от Хунан в минорни ладове, като удачно съчетава китайската народна музика със западната класическа музика.

Неговите произведения включват опера, оркестрова музика, музика за филми, експериментална музика и още други жанрове. Струнният квартет „Обичай,·оди,·химни“³ е една от ранните му творби, където той съчетава китайски традиционни елементи със западни композиционни техники.

Луо Джонжун е роден в Съчуан, Китай през 1924 г. Той е известен композитор, музикален педагог и музикален теоретик в Китай. През 1942 г. е приет в Провинциалния художествен колеж (днешната Съчуанска музикална консерватория), където учи цигулка.

² Zhuangzi (ок. 369-286 г. пр. н. е.) [1], известен също с даденото си име Zhou и някои източници като Zixiu, е съвременник на Mencius, родом от Meng в щата Song и някога е работил като служител в градина. Той е известен мислител, философ и писател в средата на периода на Воюващите царства в Китай, като следва и доразвива учението на Лаодзъ.

³ Творбата е озаглавена според трите основни раздела на „Шъ-дзин или Книга на песните“: „Обичай на царствата“, „Оди“ и „Химни“. "Обичай на царствата" е народна песен, която изразява предимно простия живот на древните народни хора. "Оди" е дворцова песен, използвана или за по-тържествена "Празнична церемония", или за обща "Янска церемония"; „Химни“ е химн, използван при жертвоприношенията на предците. Повечето от тях са композирани от благородници, а някои са заимствани от народни жертвоприношения. Създаването на произведението е почит към "вятъра, елегантността и изяществото" в съответствие с името и значението му.

Там попада под влиянието на Xiaolin г-н Giro⁴, а също успява да се задълбочи в композиционната теория на Хиндемит. През този период той се интересува и от композиционната теория на Шьонберг, която изучава сам. През 1949 г. учи контрапункт и fuga под ръководството на Динг Шанде. През 1951 г. той влиза в групата по композиция на Централната консерватория, където слуша лекции при Chen Qigang и Mo Wuping. От 1985 г. работи като професор в катедрата по композиция на Китайската музикална консерватория.

През 1984 г., благодарение на политиката на отваряне към външния свят, китайската музикална култура тръгва по нов благоприятен път на развитие. През този период в Китай се появяват нови техники за композиция, които събуждат интереса на Luo Zhongke. "Откъсване на хибискус през реката" е творба, създадена с помощта на техниката на композиция с дванадесет тоновата система под влиянието на Арнолд Шьонберг. За да внесе и китайски характеристики на произведението, професор Луо добавя пентатонични ⁵ ходове към додекафонията. Първоначалното

⁴ Китайска музикална консерватория: <https://www.ccmusic.edu.cn> › gyrw

⁵ Това е характеристиката на китайската пентатонична гама, или пентатоничен режим, който е система от мащаби, често използвана в китайската музика, наричаща тези пет тона в последователност Gong, Shang, Jiao, Zheng и Yu, които са приблизително еквивалентни на C, D, E, G и A в петолинието.

намерение на г-н Луо е да избегне "полутонове" и "тритонуси", което води до разработването на негова собствена теория за "пентатонични дванадесет тона". ⁶

Камерната музика "Qin Yun" ⁷ е написана въз основа на споменатата по-горе теория. „Авторът органично комбинира традиционни етнически фолклорни елементи със съвременни западни музикални техники, за да постигне всеобхватно приложение на "пентатоничната теория за дванадесет тона" от неговата идеологическа гледна точка”, пише за него композиторът Luo Zhongrong в изследването си "Идеята за стила на "Sinicization". На тази основа се постига синтезирането на додекафонията и китайската пентатоника.

Джиа Дакун (1955 – град Chongqing) е композитор, професор, теоретик, ръководител на департамента за докторски степени в

⁶ През 1997 г. неговият "Трети струнен квартет", публикуван в "Music Creation" в Пекин е албум, в който той организира концепцията и техниката на сетове, базирани на седем "пентатонични набора от тонове" и обяснява логиката на организацията на „тон на четирите движения” в цялото произведение (страници 62-63). Чрез своето изследване той преобръща набора на широко използвана аналитична теория в негова собствена уникална творческа система, а именно „Пентатоничен набор от дванадесет тона“.

„Pitch Grade Collection“ от Luo Zhongrong, отпечатана в отдела за учебни материали на Централната консерватория по музика през 1994 г.

⁷ Qin Yun (композиран за guqin и 13 инструмента и перкусии) е едно от най-известните произведения на Luo Zhongrong в пентатоничен стил с дванадесет тона, базирано на "допълнителен пентатоничен набор от дванадесет тона".

музикална консерватория в Шанхай, представител на петото поколение музиканти в Китай.⁸ Неговото творчество и теоретични разработки постигат успехи в страната и в чужбина. Той е член на Групата за оценка на художествените дисциплини към Комитета за дипломи към Държавния съвет, член на Националния ръководен комитет за професионална степен на магистър по изкуства, директор на отдела за висше образование на Шанхайската музикална консерватория, член на Асоциацията на китайските музиканти, директор на Асоциацията на музикантите в Шанхай, член на Обществото за модерна музика в Шанхай и администратор на директора на Шанхайския нов камерен оркестър, член на редакционния съвет на „Музикални изследвания“ и „Музикално изкуство“. Считан от международната музикална общност за един от най-талантливите млади композитори в китайската „структуралистка композиция“.

От тринадесетгодишна възраст Джиа Дакун започва да учи рисуване при професор Wang Xingxuan от Съчуанската академия за изящни изкуства. Така започва своята артистична кариера, изучавайки изобразително изкуство. В резултат на изучаването на изобразително изкуство той формира някои понятия в областта на

⁸ <https://mc.nua.edu.cn> › pagem

музиката като линии, хармония, тембър, структура и др. В своите творби той обръща голямо внимание на оформянето на различни звуци и разположението на сцената на различните звукови тела. В творбите си търси логика на развитието. В последните си произведения той също използва традиционни китайски изкуства като калиграфия, поезия, опера и други концепции и изразни техники, което придава на музикалните му произведения по-силен национален привкус и по-разнообразен модерен темперамент. Най-общо казано, стилът на музикалните произведения на Jia Daqun е авангарден и той се надява да се отърве от традиционния западен музикален език. Неговото изследване на връзката между западния и източния традиционен музикален език се отразява в творбите му като опит да се запази приемствеността на традицията и да се насърчи развитието; изпълнено е с мисли за философията и съдържанието на произведението, както и за установяването на нова естетика в новата ера. Разбира се, най-ценно е изследването на националния ⁹ характер на творбата.

⁹ „Националността“, за която се говори тук, се отнася от една страна до позоваването на елементи от традиционната китайска народна музика; а от друга страна – до различни художествени форми на изразяване, които са били в Китай от хиляди години като живопис, калиграфия, поезия, опера и т.н., - изразяване на тези специфични художествени форми чрез средствата на музиката.

Джиа Дакун има широко международно влияние, като е един от малкото китайски композитори, които често получават чуждестранни поръчки. Неговите произведения са изпълнявани на много големи музикални фестивали у нас и в чужбина като Tanglewood Music Festival в Съединените щати, Yokohama Asian Music, фестивали в Япония, Берлински музикален фестивал в Германия, Музикален фестивал на китайско-френската културна година във Франция и др. Неговата творба „Струнен квартет” (1988) печели голямата награда на 12-тия „Международен конкурс за камерна музика IRINO”, проведен в Токио, Япония през 1991 г., а „Сичуански ритъм за две цигулки, пиано и перкусии” (1995), "Рондо за кларинет и пиано" (1984) и "Дракон и феникс тотем за пипа и симфоничен оркестър" (1985) са оценени като „китайска класика на двадесетия век”. От 1995 до 1996 г. той пребивава в Съединените щати като старши гостуващ учен и е поканен да изнася лекции в девет американски университета, включително Университета на Редланд и Университета на Южна Калифорния.

През 2005 г., като изследовател на Азиатската културна фондация, той заминава за Съединените щати, за да си сътрудничи с Новия камерен оркестър на The Juilliard School. Изследователската

работа от този период (три рисунки с туш)¹⁰ е създадена по повод на 100-годишнината на учебното заведение. Джиа Дакун е поканен да изнесе академични лекции и майсторски класове също и в Музикалното училище в Манхатън, Музикалното училище на Мисури и Университета Корнел.

Гуо Венджинг е известен композитор, професор, ръководител на докторантския отдел на катедрата по композиция на Централната музикална консерватория. Творчеството на Гуо Венджинг може най-общо да се раздели на три периода: обучение в училище от 1979 г., период на завръщане в училище и начало на преподавателска дейност от 1992 г. и период на концентриране върху творчеството от 2003 г. до днес. Гуо Венджинг неизменно поддържа високо национално самосъзнание и непрестанно търси връзки с местната

¹⁰ Произведението „три рисунки с туш“ е композирано от китайския композитор Джиа Дакун, поръчано е от New Juilliard Ensemble и е подкрепено от Asian Cultural Foundation и Guggenheim Foundation. Използван е и редовният състав на New Juilliard Orchestra: 4 дървени духови, 4 духови, 5 струнни, 2 перкусионисти, 1 арфа и 1 пиано. Този аранжиринг запазва всички части на обикновен оркестър, така че както по отношение на партитурата, така и на действителния ефект на изпълнение се различават от камерната музика в обичайния смисъл и приличат повече на "отслабена" група. При реална употреба този вид камерен оркестър не само запазва изящната и ясна текстура на ансамбъла за камерна музика, но също така запазва до известна степен богатите и разнообразни езикови характеристики на оркестъра и има много широка изразителност.”.

култура в своите творби. Характерният личен стил и зрелите съвременни композиционни техники в неговите произведения определят неговото влияние в областта на професионалната композиция у дома и в чужбина. New York Times пише, че Гуо Венджинг е „единственият китайски композитор, който е създал международна репутация, без дълго време да живее в чужбина”.

Музикалните жанрове, в които работи Гуо Венджинг, включват голям брой произведения от различни жанрове като опера, симфония, камерна музика, концерт, балет, фолклорна музика, хорови творби и саундтрак към телевизионна продукция. Сред представителните му творби са: оперите „Дневникът на един луд“, „Нощен банкет“, хоровата творба „Пътят към Шу е труден“, Героична симфония в си минор, симфонична поема „Висящ скрит на сечуанските скали“, концерт „Sorrowful Empty Mountain“ „Weeds“, камерна музика „Oracle Bones“, нова концепция на пекинските опери „Mulan“, „Mu Guiying“ и др.

Музикалният език на Гуо Венджинг се характеризира с така наречения „сечуански акцент и сечуанска мелодия“¹¹, които той заимства от фолклорни източници. Използва също и западни техники за композиция, за да изрази величието на реките и

¹¹ Тоест мелодиите и стиловете на пеене с местни музикални характеристики, които са популярни в районите Хан на Съчуан, Чунцин, Юнан и Гуейджоу в югозападен Китай.

планините на своята родина, като включва звукови блокове и клъстерни елементи в „Shou Kong Mountain“. Дванадесет-тоновата техника намира приложение в „Tuuyun“ заедно с паралелни акорди от разширено терцово сродство. Композиторът е убеден, че различията между китайската и западната музикална култура трябва да бъдат ясно обособени.

Композиторът **Гао Уейджие**¹² е професор и ръководител на докторантския департамент в Китайската музикална консерватория. Бил е директор на катедрата по композиция на музикалната консерватория в Съчуан, директор на катедрата по композиция и директор на библиотеката на Китайската консерватория за музика. Член на редакционния съвет на "People's Music".

Той основава първото китайско модерно музикално общество "Composer's Creation Exploration Society", на което е председател. Директор е на Изследователския проект на Института по музикология към Централната музикална консерватория. Заедно с това е гост-професор в университета Янбян, в Музикалното училище към Университета в Синсинати и е член на редакционния съвет на „Китайска музика“ и „Китайско музикознание“.

¹² Извадка от Anonymous "Style - Gao Weijie." Music Creation (2012).

Гао Уейджие е канен да посети като композитор и преподавател Нова Зеландия, Южна Корея, Франция, Обединеното кралство, Съединените щати, Холандия, Мексико, Тайван, Хонг Конг, където участва в академичен обмен. Многократно е получавал награди за музикалното си творчество. Биографията му е включена в „Международен музикален и речник на знаменитостите на музикантите” и други подобни каталози.

От края на 50-те години повече от 40 негови творби са били изпълнени и издадени. Неговото творчество включва симфонии, танцови драми, камерна музика, концерти, солови и вокални произведения.

Гао Уейджие е автор на много теоретични трудове и е публикувал повече от 160 статии в професионални музикални списания като "Народна музика", "Списание на Централната музикална консерватория", "Създаване на музика", "Музикални изследвания" и др. Изследванията му са в областта на естетиката, композицията, анализи на творби на композитори и рецензии на теоретични трудове. Неговата студия „Изследване на хармоничната механика – за класификацията на колоните на височината и количествения анализ на ефектите на хармоничното напрежение“ е публикувана в „Music Exploration“ и се смята за постижение в

областта на изследването на хармонията. В трудовете си „За структурата и класификацията на музикалните скали“¹³ и „Колекции от музикални гами“¹⁴ той разработва две теоретични системи, които е създал и озаглавил „Неоктавна циклична изкуствена гама“ и „Суанлинг от колекции от музикални гами“. Тези две новаторски творчески техники са широко практикувани в по-късните му творби.

„Неоктавна циклична изкуствена гама“¹⁵ е гама, която не използва октава като цикъл. Той използва тази гама, за да създаде фолклорната камерна музика „Шао“, саксофонния квартет „Късна пролет“, камерната творба „Дъждовни мисли“, а също така „Пътят“ за цигулка и пиано. Тези произведения са получили широко признание и са повлияли на други композитори.

Той използва „Дванадесет техники за събиране на звуково поле“, за да композира пиесата за пиано „Akino“. Тази пиеса е избрана за

¹³ Gao Weijie. Относно състава и класификацията на музикалните гами [J]. Journal of the Central Conservatory of Music, 1995 (1): 38-47

¹⁴ Pitch-class е нова концепция в музикалната теория през 20-ти век. Той съществува в цялата музикална организация като елемент на дълбочинната структура на музиката, особено в съвременната нетонална музика, а в непоследователната атонална музика той дори се превръща в независим структурен елемент с важност както за създаване на музика, така и за музикален анализ. Тази статия обобщава всички възможности за цялостно съпоставяне на набори от височини (включително 5 набора от два тона, 11 набора от три тона, 7 комплекта от четири тона и 20 комплекта от шест тона) и предлага нови концепции като частично съвпадение и свободно съвпадение, както и различни възможности за приложение в музиката (публикувано в Chinese Music 4(2004):33)

¹⁵ „Изследване на техниките за модерна музикална композиция на Гао Вейдзие“ е книга, публикувана от Shanghai Conservatory of Music Press на 1 април 2009 г., написана от Лу Лу. Глава 2 разработва трите новаторски творчески техники и теории на Гао Вейдзие - "съвпадение на набор от височина", "акорди за позициониране на дванадесет тона" и "изкуствена гама без октави".

изпълнение на Международния фестивал за модерна музика през 1988 г. и печели първо място в Националния китайски конкурс за нови произведения през 1987 г. Гао Уейджие прави и новаторски разработки с техниката на "дванадесетте нотни позициониращи акорда". Акордът с дванадесет тона е акордов модел, предложен за първи път от композитора Фриц Хайнрих Клайн и по-късно развит от Лютославски. "Техниката за позициониране на дванадесет ноти" се характеризира с използване на проектиран акорд за позициониране на дванадесет ноти като източник на всички височини на музиката. През 1993 г. той използва тази техника, за да композира пиесата за виола и пиано "Xuan Meng", която е публикувана в "Music Creation". На следващата година той използва същата техника, за да създаде музиката "Distant Dream" с акорд от дванадесет ноти, генериран от набор от шест ноти и преминаващ през цялата песен чрез поредица от транспозиции и смени.

През последните две десетилетия на творческа дейност, макар и фокусирана върху модерната музика, Гао Уейджие никога не е изоставял напълно традиционните техники за композиция. Той е адаптирал и създал много произведения, базирани на древна музика като произведението, показано на Третия национален симпозиум за симфонична музика през 1992 г. – „Луната е високо” за пипа и

оркестър, адаптацията от 1993 г. на „Осемнадесет удара на Ху Джи” за Zheng и оркестър, адаптацията от 1990 г. на ансамбъла за народна музика "Xiao Hu Jie". За да се запази оригиналният вид на древната музика, във всички тези произведения се използват традиционни техники и се избягва чужда и изкуствена намеса в стила. Това отразява не само уважението и любовта му към традицията, но и загрижеността на Гао Уейджие за музикалната култура.